

LUGU SÕDURIST

(Etendus teksti, mängu ja tantsuga)
IGOR STRAVINSKY muusika
CH. F. RAMUZI tekst
EDLA KUMARI eestikeelne tõlge
ENN SUVE lavastus ja koreograafia.

Osatäitjad:

Jutustajad	ERVIN KÄRVET, UNO VARK
ENSV teen. kunstnik	HARRI VASAR
Sõdur	ANTON BOME UNO PUUSAAG PEETER ROOS
Kurat	VÄINO AREN ENDRIK KERGE VERNER LOO
Printsess	JUTA LEHISTE AIME LEIS
ENSV teen. kunstnik	TIIU RANDVIIR
Kuningas	VERNER LOO ILMAR SILLA
Vaimulik	AGU PÜÜMAN
Viiulivaim	TAMARA KOPELKOVA NATALIA LUKAŠEVITŠ HELGA OJALO
Girls	BERTA KRUMM TEESI MÖTUS HELJU NAEL PIIA TITUS

Õukond:

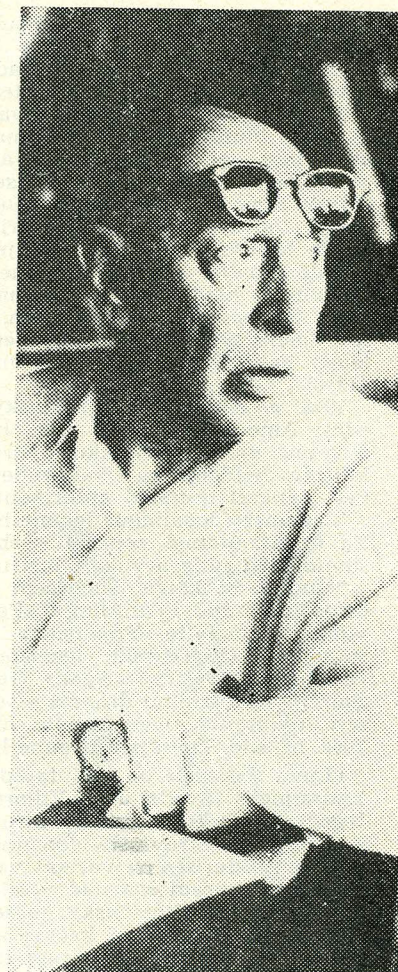
ENSV teen. kunstnik EIKE JOASOO või BERTA KRUMM või AIGI RÜÜTEL, NATALIA LUKAŠEVITŠ või HELGA OJALO, AIMI RUMESSEN või ELVE UUSTALU, LARISSA SKLJANSKAJA või ELONA SPRIT, ANTON BOME või LIIVO SAVI, PEETER ROOS või JOHANNES VIIRG, KALJU SAAREKE või ALEKSEI TŠUGAI, JURIS ŽIGURS.

Orkestri koosseis:

Viiul — RUDOLF MILLI või VILLEM ÖUNAPUU
Kontrabass — VLADIMIR LUHT või HERBERT VELLESAAR
Klarnet — VILLU MUSTING või ROLAND KRIIT
Fagott — ILMAR AASMETS või HEITI MALM
Kornet — HELMUT ORUSAAR või ARNOLD PLEES
Tromboon — HEINO PRÜGI või ÜLO RAUDMÄE
Löökpillid — REIN TIIDO

Ülal: Pablo Picasso joonistus Igor Stravinskyst (1917. a.)

Igor Stravinsky

Juba pool sajandit kestavad tulised vaidlused ja diskussioonid muusika ümber, mida on loonud Igor Stravinsky.

Kriitikute keskel eksisteerivad kõige erinevamad ja vastuolulisemad arvamused tema loomingu suhtes. Kuid selge on üks — Stravinsky looming on avaldanud väga sügavat mõju meie sajandi muusika arengule. Isesõna muusikast rääkides lausus Stravinsky kord nii: «Ma ei ela ei minevikus ega ka tulevikus, vaid käesoleval epohhil. Ma ei tea, mida toob homme päev. Tean ainult seda, mis on mulle tõeks täna».

Igor Stravinsky sündis 17. juunil 1882. a. Peterburis tuntud ooperilaulja, tolleaegse Marinski teatri solisti Fedor Stravinsky pojana. Võttes tunde Rimski-Korsakovilt, kujunes juba võrdlemisi varakult välja temale omane ning isikupärane heliloojakäekiri. Laiemalt tuntuks sai Stravinsky helilooming vene kunstitegelase ja antreprenööri S. Djagilevi poolt Pariisis organiseeritud nn. «Vene muusika sesoonide» kaudu, millede jaoks Stravinsky komponeeris oma kolm esimest silmapaistvamat teost: balletid «Tulilind» (1910), «Petruška» (1911) ja «Püha kevad» (1913).

1913. a. emigreerus Stravinsky Prantsusmaale, siirdudes sealt hiljem edasi Ameerikasse, kus elab praegugi. Möödunud aastal tähistas kogu maailma muusikaavalikkus Stravinsky 80. a. sünnipäeva. Sel puhul külastas helilooja ka Nõukogude Liitu, juhatahes kõrgele eale vaatamata veel edukalt mitmeid autorikontserte Moskvas ja Leningradis.

Stravinsky loomingus leiame helitöid kõige mitmekesisemates žanrides. Ta on kirjutanud ooperid «Ööbik», «Mavra», «Kuningas Oidipus» jt., sümfooniaid ning arvukalt instrumentaalmuusikat väiksemates vormides.

Tundub, et kõige lähedasem on heliloojale siiski balletižanr. Peale eelpoolmainitud «Tulilinnu», «Petruška» ning «Püha kevade» võib nimetada veel ballette «Pulcinella» (Pergolesi teemadel, 1919. a.), «Haldja suudlus» (Tšaikovski teemadel, 1928. a.) «Kaardimäng» (1937. a.) «Orpheus» (1948. a.) «Agon» (1957. a.) jt. Stravinsky viimane töö selles žanris — tantsuline draama «Noa ja üleilmne veeuputus», on spetsiaalselt kirjutatud televisioonile ning tema esietendus toimus 14. juunil 1962. a. (s. o. kolm päeva enne helilooja 80. a. sünnipäeva).

«Lugu sõdurist» on kirjutatud 1918. a. Esietendus toimus samal aastal Lausanne'is (Sveits) Jean Villard'i, Ludmilla ja Georges Pitojevite kaastegevusel. Orkestriseptetti dirigeeris Ernest Ansermet, kellest hiljem kujunes üks Stravinsky loomingu kõige innukamaid propageerijaid.

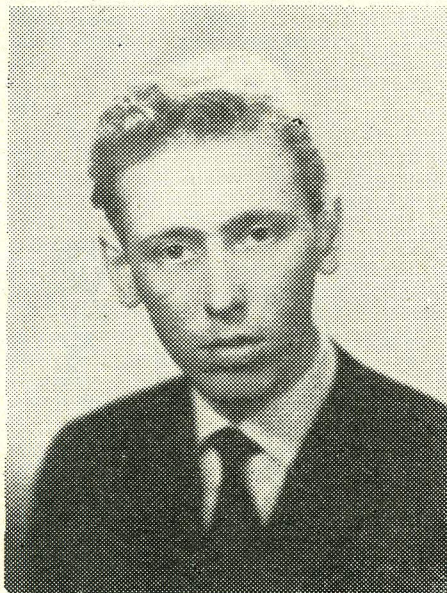
«Lugu sõdurist» on variant vanast muinasjutust, mis pajatab sõdurist, kes võitis kuradi kavalad vembud oma terve ja kaine mõistusega.

Kuid selles Stravinsky teoses võidab kurat aga sõduri, kes teda ümbritsevas olukorras kaotas arukuse. Ei tohi unustada, et see muinasjutt on kirjutatud pärast esimest imperialistlikku maailmasõda ja jutu selline lõpp väljendab kahetsust mõttetult elust lahkuvate inimeste suhtes, keda hävitab hirmus jõud — sõda! Ja ometi, vaatamata sellisele lõpule, on see teos tulvil elujaatust, mis ilmneb peamiselt rütmi kaudu, rütmi, kui elu alalise edasilikumise tunnuse kaudu. Kogu muusika on läbi imunud liikumis-, marsi-, tantsu- ja põhilise tegevuse rütmist.

Käesolev etendus on esimene katse Stravinsky balletiloomingu tutvustamiseks eesti teatripublikule. Meile teadaolevatel andmetel on see lavastus ühtlasi ka teose esimeseks täielikuks lavaliseks ettekandeks Nõukogude Liidus.

Käesoleva kavabrošüüri kujundamisel on kasutatud Edgar Valteri vinjette.

ENN SUVE on sündinud 1940. a. Aastatel 1950—1959 õppis Tallinna Koreograafilises koolis ning siirdus seejärel edasi õppima Moskva Riikliku Lunatšarski nimelise Teatrikunsti Instituudi ballettmeistrite fakulteti, olles praegu professor R. Zahharovi klassis eelviimase kursuse üliõpilane.

Seniste õppeaastate jooksul Moskvast on Enn Suve õppepraktika korras teinud mitmeid kontserdinumbrite seadeid nii paljudele Moskva ise-tegevuslastele kui ka Suure Teatri tantsijatele. Käesoleval aastal debüteeris Suve ka Tallinna teatripubliku ees, olles liikumisjuhiks ning ballettmeistriks Stoki-Tabatšnikovi «Jumaliku komöödia» lavastuse juures.

BALLET-SÜMFOONIA

EINO TAMBERGI muusika
UDO VÄLJAOTSA libretto
MAI MURDMAA koreograafia

Osatäitjad:

Tütarlaps	SVETLANA BALOJAN LARISSA KAUR ENSV teen. kunstnik TIJU RANDVIIR
Noormees	VÄINO AREN JÜRI LASS UNO PUUSAAG
Kolm tütarlast	TAMARA KOPELKOVA BERTA KRUMM JUTA LEHISTE NATALIA LUKASEVITS HELGA OJALO AIMI RUMESSEN AIGI RÜÜTEL

Orkestrisolistid:

Viiul — RUDOLF MILLI või ENSV teeneline kunstnik HUGO SCHÜTS.

E. Tamberg

EINO TAMBERG sündis 1930. a. Tallinnas. Huvi muusika, kirjanduse ja teatri vastu kandis esimest vilja juba enne konservatooriumisse astumist, sest peale laulude ning instrumentaalpalade oli Tamberg selleks ajaks jõudnud kirjutada ka opereti «Odüsseus» ning ühe vaatus balletile «Haldjas».

Konservatooriumi lõpetas Tamberg 1953. a. professor Eugen Kapi kasvandikuna. Tema diplomitööks oli oratoorium «Rahva vabaduse eest». Konservatooriumi lõpetamisele järgnenud kümneaastase iseseisva loominguajaloo perioodi kestel on Tamberg loonud terve rea silmapaistvaid helitöid, mis on tema nime teinud tuntuks mitte ainult Nõukogude Liidus, vaid mitmetes maades ka väljaspool seda.

Paljude väikevormi kirjutatud helindite kõrval on Tamberg peaaegu igal aastal meie muusikasõpru rõõmistanud uute ning eredate teostega ka kõige erinevates suurvormide žanrides.

1955. a. valmis muusika Ed. Bornhöhe teose «Vürst Gabriel» põhjal loodud kuuldemängule, 1956. a. kolmeosaline «Concerto grosso», mida kroonis aasta hiljem ülemaailmse noorsoofestivali kuldmedal Moskvas. 1957. a. on kirjutatud «Sümfoonilised tantsud», 1958. a. keelpillide kvartetti, 1959. a. «Ballett-sümfoonia», 1960. a. saatemuusika Sophoklese tragöödiat «Kuningas Oidipus», 1962. a. «Kuupaiste oratoorium» ning asja pandi punkt ühevaatuselisele balletile «Poiss ja liblikas» (Tammsaare jutustuse järgi), mille lavaletulekut on oodata «Estonias» juba käesoleva aasta lõpul.

«Ballett-sümfooniat» on «Vanemuise» teatri kõrval lavastatud veel Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Väga sageli võib teda kõlmas kuulda kontsertstraadil. Hiljutisel üleliidulisel noorte autorite heliloomingu ülevaatusel anti Tambergile «Ballett-sümfoonia» eest esimene preemia.

I OSA.

Prelüüd.

Veel on öö. Tütarlaps magab. Tõusev päike äratab tütarlapse. Ta tunneb end värskena, täis uudishimu algava päeva ees. Kõik tundub talle erakordse ja kordumatuna — õhk, päike, taevas, tema ise.

Päeva alustavad ka teised tütarlapsed, nende liikumine on rahulik ja kindel. Tütarlapse taltsutamatud rõõmupuhangud raketavad ka teisi neide. Avali silmi läheb tütarlaps vastu uuele päevale.

II OSA.

Skertso.

Keskpäeva tegevusrohke tempo on vallutanud kõiki. Erinevate karakteritega rühmad kehastavad töö ja tegevuse rütme. Tütarlaps võtab osa päevatööst. Korraga keset päevasagimist kohtuvad tütarlaps ja noormees. Ununeb kogu ümbrus ja nad näevad ainult teineteist. Kuid see on ainult viivuks. Liikumise keeris viib nad lahku. Jätkub endine päevatöö.

III OSA.

Noktürn.

Öö. Tütarlaps on mõttesse vajunud, ta mällu on sööbinud noormehe kuju. Tütarlaps igatseb teda. Tants muutub järjest tunglevamaks. Tütarlapse kujutluses areneb tunne rahulikust valsirütmist suureks kireks. Tütarlapse tunnete kulminatsioonis tuleb sisse rühm neide. On jälle hommik oma igapäevasuses. Tütarlaps ärkab oma unelmatest. Tütarlaps läheb uute tunnetega päevale vastu.

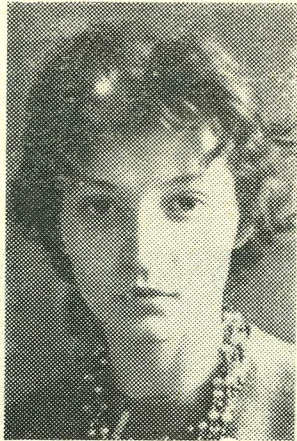

MAI MURDMAA on sündinud 1938. a. Lõpetanud Koreograafilise Kooli, asus Murdmaa tööle «Estonia» teatrisse, esinedes vastutusrikastes osades ballettides «Luikede järv», «Don Quijote», «Kullaketrajad», «Esmeralda» jt. 1956. a. esines Murdmaa edukalt ka «Estonia» etendustel Eesti kirjanduse ja kunstidekaadi ajal Moskvas ning aasta hiljem VI ülemaailmsel üliõpilaste ja noorsoo festivalil.

1959. a. astus Murdmaa Moskva Riikliku Lunatšarski nimelise Teatrikunsti Instituudi ballettmeistrite fakulteeti (professor R. Zahharovi klass). Peale kontserntumbrite seadeid Moskva tantsijatele, astub Mai Murdmaa käesoleva lavastusega esmakordselt ka meie publiku ette juba ballettmeistrina.

ENSV teeneline kunstnik
Tiiv Randviir
заслуженная артистка ЭССР
Тийу Рандвиір

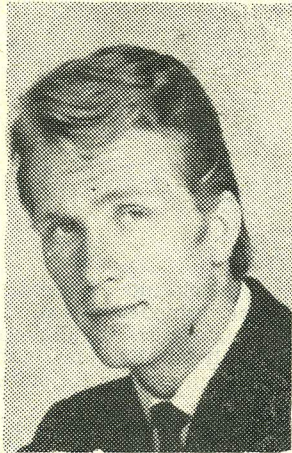
Lariss Kau
Лариса Каур

Svetlana Balojan
Светлана Балоян

Aime Leis
Айме Лейс

Endrik Kerge
Эндрик Керге

Juri Lass
Юрий Лассь

Peete Roos
Пэетер Роос

Väino Aren
Вяйно Арен